

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Theater De Oranjerie - revitalisatie en culturele programmering

Zaaknummer: 2368-2019

Datum: 18 februari 2020

Inleiding

Ruim 45 jaar na de nieuwbouw en 25 jaar na de overname van de exploitatie van het theater door Van der Valk B.V., is een revitalisatie van theater De Oranjerie noodzakelijk. Daartoe heeft De Oranjerie een subsidieaanvraag ingediend voor zowel de revitalisatie als de exploitatie van het theater. Met dit voorstel vragen wij u middelen voor de investeringssubsidie voor de revitalisatie van het theater en een structurele budgetsubsidie vanaf 2021 voor de ondersteuning van het culturele programma toe te wijzen aan De Oranjerie. Daarnaast stellen wij u voor om de intentie uit te spreken om voor een periode van 25 jaar het cultureel programma van het Theater De Oranjerie financieel te blijven ondersteunen.

Voor de revitalisatie van het theater is ook een financiële bijdrage gevraagd aan de Provincie Limburg. Dit traject is reeds enige tijd gaande. Op dit moment ligt een nieuwe aanvraag bij de provincie in de vorm van een nieuw investeringsplan dat als bijlage is toegevoegd. Hierin schetsen wij onze ambities op een drietal onderdelen waaraan wij de komende periode willen werken. Wij vragen provincie om samen met ons de handschoen op te pakken en hierin te investeren. Roermond heeft belang bij het goed functioneren van de binnenstad als aantrekkelijke woon- en werkstad voor bewoners en bezoekers van Midden Limburg en de Euregio. Het gaat dan bijvoorbeeld om de retailfuncties, maar ook om culturele voorzieningen zoals een goed geoutilleerd TheaterHotel De Oranjerie.

Argumenten

1.1 Het belang van cultuur is onomstreden en van belang voor de gehele bevolking.

Kunst en cultuur dragen bij aan de persoonlijke ontwikkeling van de mens, bevorderen welzijn, zorgen voor een bredere kijk op de wereld, leiden tot verbinding en tot een beter begrip voor elkaars normen en waarden. Daarnaast vormen kunst en cultuur een factor van betekenis voor sociale, maatschappelijke en economische ontwikkeling. De positieve effecten van kunst en cultuur op de welvaartsontwikkeling zijn in diverse onderzoeken aangetoond. De woonaantrekkelijkheid van een stad wordt in belangrijke mate bepaald door het voorzieningsniveau, waarvan culturele instellingen en met name podiumkunsteninstellingen een wezenlijk onderdeel vormen.

Het is belangrijk dat iedereen zich kan herkennen in de verhalen die in theaters worden verteld en dat iedereen, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, inkomen, opleidingsniveau of woonplaats optimaal toegang heeft tot cultuur. De programmering van theaters dient inhoud te geven aan het begrip 'diversiteit'. Een aantal jaar geleden is bij de discussies over cultuur, voor het vaststellen van de behoefte aan kunst en cultuur van inwoners van Roermond, gebruik gemaakt van onderzoek naar leefstijlen volgens de methodiek van Smart Agent. Met die wijze van onderzoek wordt gekeken naar waardeoriëntatie (wat vindt men belangrijk in het leven?). Op basis van deze waardeoriëntatie is een indeling gemaakt naar 4 kleuren van groepen met vergelijkbare behoeften op het gebied van wonen, werk, vrije tijd en kunst en cultuur. In Roermond zijn de groene (groepsgericht, introvert) en gele

(groepsgericht, extrovert) leefstijlen de meest voorkomende. Ook de blauwe leefstijl (zelfbewust) is nog redelijk vertegenwoordigd binnen de gemeente. Nog geen 1 op de 10 inwoners heeft de rode leefstijl (individualisten). Cultuur in Roermond moet primair een goede verbinding hebben met de inwoners met een groene of gele leefstijl.

1.2 Theater De Oranjerie draagt bij cultuurbeleving en heeft betekenis voor de stad en de regio.

In opdracht van ons college heeft BMC de prestaties van het theater De Oranjerie van de afgelopen jaren in kaart gebracht in het Informatiedocument 'TheaterHotel De Oranjerie; op weg naar de volgende 25 jaar' (november 2018). Uitgaande van de beschikbaar gestelde informatie en op basis van hun kennis over de podiumkunstensector, beoordeelt BMC de samenstelling en omvang van het professionele podiumkunstenaanbod van De Oranjerie als overwegend 'passend' bij de capaciteit van het theater en bij de aard en schaalgrootte van de gemeente Roermond. Binnen het programma ligt de focus met name op de 'lichtere genres', zoals cabaret, theaterconcerten, muziektheater en familievoorstellingen. Lokaal en/of regionaal gewortelde programma's zijn goed vertegenwoordigd in het totale aanbod. Dit past in de ontwikkeling dat theaters zich in toenemende mate richten op de vraag vanuit de gemeenschap. Volgens het onderzoek van BMC richt de programmering van De Oranjerie zich in voldoende mate op de inwoners met de groene en gele leefstijl (zie 1.1).

Onder de bezoekers van De Oranjerie en de abonnees van de gemeentelijke nieuwsbrief is een enquête afgenomen over de waardering en het gebruik van De Oranjerie. De respons op de enquête was hoog. In totaal hebben ruim 1.600 mensen gereageerd. Daarvan is circa 35% afkomstig uit Roermond; 39% uit de regio Midden-Limburg en 15% uit de andere delen van de provincie. De Oranjerie slaagt er dus in om ook veel bezoekers uit de regio te trekken. De respondenten uit Roermond komen uit de gehele stad met een relatief hogere respons uit het centrum. De oudere bevolkingsgroep is met 74% oververtegenwoordigd; 50% van de respondenten heeft een hbo of universitaire opleiding; en 63% van de respondenten heeft in laatste twee jaar meer dan driemaal een theater bezocht. Voor muziek, musical en cabaret is de meeste belangstelling.

1.3 Zonder ingrijpende revitalisatie heeft een cultureel programma in theater De Oranjerie geen toekomst.

Op 19 januari 1973 werd het gemeentelijk theater De Oranjerie geopend. In maart 1995 werd door de gemeenteraad besloten het theater te verkopen aan Van der Valk B.V.. De juridische overdracht vond plaats op 1 maart 1996. Naast het realiseren van het hotel, verplichtte Van der Valk zich tot het exploiteren van het theater.

De overwegingen om voor de Van der Valk-groep te kiezen, hadden onder andere te maken met het feit dat de stedelijke omgeving van het theater toe was aan een upgrade. Van het hele gebouw is uiteindelijk alleen de theaterzaal behouden. Van der Valk liet rond de theaterzaal, een hoteltoren, een café, een restaurant en vergaderzalen bouwen. In 1998 werd het nieuwe TheaterHotel De Oranjerie geopend. De Oranjerie is als gemeentelijke schouwburg gebouwd naar de toenmalige inzichten in theaterbouw en -exploitatie. Het theater is bouwkundig en installatietechnisch grotendeels nog in de oorspronkelijke staat en voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd.

Indien u ervoor kiest om geen nieuwe subsidierelatie met De Oranjerie aan te gaan voor het culturele programma wordt het instandhouden van de theaterfunctie volledig aan de markt over gelaten. Het ECI-theater is dan de enige plek in Roermond voor de uitvoering van podiumkunsten. Dat theater is echter qua zaal, grootte en programmering niet te vergelijken met de zaal van De Oranjerie. De ECI is een vlakke vloertheater met 262 zitplaatsen. De Oranjerie heeft een lijsttoneel en 774 zitplaatsen. Zonder De Oranjerie verliest Roermond theateraanbod dat niet 'op te vangen' is door het ECI theater. Het is

aannemelijk dat De Oranjerie in dit scenario de theaterprogrammering afschaalt tot een niveau waarop het verliesaldo is geminimaliseerd. Aangezien een volwaardig theateraanbod op de schaal van De Oranjerie altijd verliesgevend is, zoals ook door BMC is aangetoond in het Informatiedocument, betekent dit substantiële uitval van programma en daarmee ook van publiek. De Oranjerie presenteert dan hoogstens nog een beperkt aantal 'commerciële producties'. Tegelijkertijd komen de gebruiksmogelijkheden van het theater onder druk te staan vanwege het uitblijven van investeringen en onderhoud. Dit heeft ook effect op de functie van het theater voor de amateurkunst. De verwachting is dat de verhuurprijzen voor de amateurkunst- verenigingen fors stijgen, waardoor de verenigingen die gebruik maken van De Oranjerie afhaken.

1.4 De subsidieaanvragen voor de revitalisatie en de exploitatie zijn onderbouwd.

In opdracht van De Oranjerie is door Share Knowledge, Design & Engineering, Technical Management, Product Development and Education een 'Voorlopig Ontwerp' (VO) voor de revitalisatie van het theater opgesteld. De uitkomst van de stichtingskostenraming bedraagt een investering van ruim € 12.000.000. Dit is gelet op de omvang van het pakket aan maatregelen en afgezet tegen vergelijkbare projecten, realistisch. De Oranjerie is van mening dat zowel de opslag over de directe kosten (staartkosten) en de bijkomende en/of overige kosten te hoog zijn geraamd. Om die reden blijven zij uitgaan van een investering van € 7.500.000 exclusief BTW. Daarbij is een voorwaarde dat de revitalisatie van het theater wordt gecombineerd met de revitalisatie van het hotel en de horeca, omdat dit synergievoordelen oplevert. De Oranjerie heeft aangegeven dat uitvoering van de revitalisatie mogelijk is bij een gemeentelijke bijdrage van € 5.000.000, waarvan 50% bestaat uit een bijdrage van de Provincie Limburg.

De Oranjerie heeft een concept Businessplan (oktober 2019) opgesteld. Op basis van dit plan heeft De Oranjerie ons college verzocht om, naast bovengenoemde investeringssubsidie, een structurele subsidie te verlenen van € 750.000 ter ondersteuning van de culturele programmering. Het concept Businessplan is een sympathiek en ambitieus plan. Het geeft richting en laat zien dat de aanpak van de afgelopen 25 jaar wordt gecontinueerd met enkele nieuwe uitdagingen. Zo geeft De Oranjerie aan dat het aantal bezoekers toeneemt en wordt ingezet op een iets hoger profiel doordat het theater straks ook geschikt is voor klassieke muziek, opera, en beter geschikt voor toneel. Over dit Businessplan hebben wij aanvullende vragen gesteld, die door De Oranjerie zijn beantwoord. Daaruit blijkt dat De Oranjerie samen met hun culturele partners wil werken aan Roermond Cultuurstad. Zij geven aan dat het organiseren en mede mogelijk maken van Limburgse première's, het aantrekken van genre specialisten en ambassadeurs voor het theater en het verder ontwikkelen van coproducties met Toneelgroep Maastricht belangrijke stappen zijn op weg naar een betere werking van het theater. Uitgangspunt is dat De Oranjerie zich verplicht om minimaal het huidige ambitieniveau te realiseren en zich inspant om waar mogelijk ook de aanvullende ambities uit het Businessplan te effectueren.

1.5 Cultuur draagt bij aan een economische succesvolle stad met een prettige woonomgeving en een goed vestigingsklimaat.

De binnenstad van Roermond speelt, met ruim 7 miljoen bezoekers uit met name de regio, een belangrijke rol in de leefbaarheid van Midden-Limburg. Dit is door de gemeenten in Midden-Limburg, in samenspraak met de provincie Limburg, ook uitgewerkt in "Het verbindend hart van Limburg". Deze rol is essentieel voor de leefbaarheid in (kleine) kernen in de wijde omgeving. Tegelijkertijd stijgt de leegstand van panden in de Roermondse binnenstad de afgelopen jaren sterk. Dit zorgt voor een veranderend straatbeeld en tast de kwaliteit van de binnenstad aan. Om de regionale rol op het gebied van leefbaarheid te kunnen blijven spelen, zetten we in op transitie van de binnenstad naar de huiskamer voor stad en regio, minder gericht op retail maar juist gericht op een diversiteit aan functies, zoals horeca, zakelijke dienstverlening, zorg, cultuur, onderwijs, werkgelegenheid aan huis en start-ups.

Dit is van belang voor het totale functioneren van Roermond; voor bewoners, bedrijven en bezoekers van elders. Zeker ook rekening houdend met een sterk vergrijzende bevolking de komende jaren. Dit wordt onderschreven in het coalitieakkoord Roermond maken we samen, de Toekomstvisie2030 en in de concept omgevingsvisie. Bij het zijn van een aantrekkelijke woon- en werkstad, is het versterken en behouden van de culturele functies, waaronder het Theaterhotel De Oranjerie belangrijk.

1.6 In het geval dat de plannen niet conform het Voorlopig Ontwerp worden uitgevoerd, heroverwegen wij zowel de eenmalige subsidie voor de investering als de structurele subsidie voor het cultureel programma.

Op dit moment is geen zekerheid te geven over een bijdrage van de provincie aan de revitalisatie van De Oranjerie. Indien geen of substantieel minder bijdrage van de provincie wordt ontvangen, bestaat de kans dat De Oranjerie besluit de plannen niet conform het Voorlopig Ontwerp uit te voeren. In dat geval kunnen wij zowel de eenmalige subsidie voor de investering als de structurele subsidie voor het cultureel programma heroverwegen. Dit wordt vastgelegd in de subsidiebeschikkingen die De Oranjerie van ons ontvangt.

1.7 Het voorstel past in het ingezette beleid.

Op 13 juli 2017 is de beleidsnotitie Cultuur op de Kaart: speerpunten voor cultuur in 2017-2018 door uw raad vastgesteld. In deze notitie wordt een vervolg gegeven aan de stappen die zijn gezet om meer inwoners en bezoekers kennis te laten maken met en het laten beleven van het rijke aanbod van cultuur van Roermond. De Oranjerie is een belangrijk onderdeel van de culturele infrastructuur in Roermond die een bijdrage levert aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van Roermond als woon-, vestigings- en verblijfstad. Het theaterprogramma van De Oranjerie en dat van de ECI zijn aanvullend op elkaar. In deze notitie is aangekondigd dat de in 1995 gesloten overeenkomst met De Oranjerie inzake de eenmalige bijdrage eind 2020 voor wat betreft de boetebedingen aangaande de exploitatie tot 2021 is uitgewerkt. Daarbij hebben wij aangegeven dat wij ons beraden op onze ideeën over de culturele toekomst van De Oranjerie en starten met een verkenning van de plannen van De Oranjerie en de wensen van het culturele veld hierin. De weerslag hiervan is weergegeven in het hiervoor genoemde Informatiedocument dat door BMC is opgesteld. De Oranjerie heeft niet alleen betekenis voor cultuur, maar ook voor economie, leefbaarheid en recreatie en toerisme.

Als kader voor de subsidiëring gaan wij uit van het instandhouden van tenminste het huidige ambitieniveau voor wat betreft het culturele programma. Dat betekent minimaal 75 voorstellingen per theaterseizoen en het beschikbaar stellen van de accommodatie en faciliteiten aan sociale- en culturele gebruikers. Bovendien ondersteunt en faciliteert De Oranjerie twee keer per vier jaar een 'stadsproductie'; dragen zij bij aan een programma voor cultuureducatie; en moet in de programmering rekening worden gehouden met diversiteit.

1.8 Dit voorstel is extern en intern integraal afgestemd.

Ter voorbereiding op dit voorstel zijn vele betrokkenen in de stad gehoord. Zo zijn interviews gehouden met onder meer: BIZ Binnenstad Roermond, Stichting ECI, Yask Facility Management, Provincie Limburg, de Werkgroep Cultuur tot in de Wijk, de Bibliotheek en Roermond Marketing. Daarnaast is, zoals aangegeven, een enquête gehouden onder de bezoekers van De Oranjerie.

De stichting ECI en De Oranjerie hebben een intentieverklaring gesloten waarin zij aangeven met respectering van ieders identiteit te streven naar een samenwerking die leidt tot het versterken van elkaars culturele aanbod.

Met De Oranjerie is veelvuldig overleg gevoerd en zij zijn bekend met de hoofdpunten van dit voorstel.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De gemeente is contractueel niets verplicht aan De Oranjerie.

Ten tijde van de besluitvorming over de privatisering van het voormalige gemeentelijke theater zijn in diverse overeenkomsten afspraken vastgelegd tussen de gemeente en De Oranjerie. Van belang voor dit raadsvoorstel zijn met name de door partijen getekende Intentieverklaring van 7 december 1994, de Overeenkomst inzake De Oranjerie c.a. te Roermond van 4 juli 1995 en de Overeenkomst inzake de eenmalige bijdrage De Oranjerie c.a. van 4 juli 1995. In de Intentieverklaring is opgenomen dat de gemeente "eenmalig een afkoopsom van 15 miljoen gulden" betaalt aan De Oranjerie. In de overeenkomst inzake de eenmalige bijdrage is in artikel 2.1 bepaald dat De Oranjerie zich verplicht "het theaterhotel in stand te houden en te (doen) exploiteren". Aan deze bepaling is geen termijn verbonden. Wel zijn in hetzelfde artikel boetebepalingen opgenomen ten aanzien van eventuele staking van de exploitatie (boetebepaling voor 25 jaar) en vervreemding (boetebepaling voor 12 jaar). Op basis van die afspraken heeft de gemeente geen (juridische) verplichting om het theater te ondersteunen. De aanwezigheid en het behoud van theater De Oranjerie en de culturele programmering is voor de stad en de regio echter van wezenlijk belang.

1.2 Het bouwplan bevat nog onzekerheden.

Het VO zoals dat door De Oranjerie is aangeleverd, is op ons verzoek door BMC getoetst. De belangrijkste conclusies van de 'Toets VO Theater De Oranjerie' van 1 augustus 2019 is dat nog onvoldoende inzicht wordt gegeven welke maatregelen wel of niet worden uitgevoerd. Dit geldt met name voor de akoestische en theater-technische voorzieningen. Daarnaast wordt opgemerkt dat nog nader onderzoek moet plaatsvinden naar de bouwkundige en/of constructieve effecten van de voorgestelde maatregelen die nog aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor het benodigde budget en/of leiden tot aanpassingen van het plan. De Oranjerie heeft hier op gereageerd met de mededeling dat door de uitvoerige manier van ontwerpen en begroten in het VO traject al veel keuzes zijn gemaakt omtrent nut en noodzaak van specifieke onderdelen. In de Definitief Ontwerpfase volgen zeker nog kleine wijzigingen, maar in grote lijn willen en verwachten zij het plan conform het Voorlopig Ontwerp uit te voeren. Dit is een acceptabel uitgangspunt en wij nemen bij de feitelijke subsidieverlening als voorwaarde op dat de hoofdpunten van de revitalisatie zoals geformuleerd in het VO moeten worden gerealiseerd. De investeringssubsidie wordt bevoorschot naar mate waarin het werk is voltooid. De exacte invulling hiervan wordt opgenomen in de subsidieverleningsbeschikking.

1.3 De provinciale bijdrage is (nog) niet toegezegd.

De provincie Limburg is bij de voorbereidingen steeds gesprekspartner geweest van zowel De Oranjerie als van onze gemeente. De veronderstelling dat de provincie zou gaan bijdragen aan de investering was realistisch, aangezien zij ook hebben bijgedragen aan de investeringen van de theaters van andere Midden-Limburgse gemeenten. Recent is duidelijk geworden dat de provincie Limburg in de nieuwe bestuursperiode het beleid heeft gewijzigd en vanuit cultuur is geen budget beschikbaar om te investeren in theaters. Wij zijn in overleg met de provincie om te onderzoeken of een bijdrage vanuit andere begrotingsposten mogelijk zijn. Het college heeft hiervoor een investeringsplan opgesteld, waar de revitalisatie van De Oranjerie onderdeel van uitmaakt. Dit plan is aangeboden aan Gedeputeerde Staten.

Indien geen of substantieel minder bijdrage van de provincie wordt ontvangen, blijft de overheidsbijdrage in de investering beperkt tot de bijdrage van de gemeente Roermond zoals hier wordt voorgesteld.

Aangezien dit een substantieel risico is voor De Oranjerie hebben wij met De Oranjerie hierover gesproken. Mocht deze situatie zich voordoen, dan bespreken wij met De Oranjerie welke oplossingsrichtingen denkbaar zijn. Op het moment dat De Oranjerie besluit de plannen niet conform

het Voorlopig Ontwerp uit te voeren, heroverwogen wij zowel de eenmalige subsidie voor de investering als de structurele subsidie voor het cultureel programma.

1.4 Voor het overgangsjaar 2021 wordt subsidie verleend.

Vanwege de verbouwing (april t/m december 2021) is in 2021 slechts een beperkte programmering mogelijk. De Oranjerie geeft aan dat in het seizoen 2020/ 2021 een groot deel van het programma plaatsvindt (70 tot 80 voorstellingen) en dat ook in het seizoen 2021/2022 een programmering zal zijn, maar dan met substantieel minder voorstellingen. De inkomsten en uitgaven van de programmering vallen in dat jaar weg, maar de vaste lasten blijven. Ondanks dat de programmering in 2021 grotendeels uitblijft, zijn wij voornemens ook voor het overgangsjaar subsidie te verlenen. De Oranjerie blijft activiteiten uitvoeren, zoals hun rol in de culturele en sociaalmaatschappelijke samenwerkingsverbanden; het verder vormgeven van de samenwerking met stichting ECI; en de voorbereiding van programmering en producties.

1.5 Exploitatieprognose theater bevat nog onzekerheden.

De toekomstige exploitatie van het theater van De Oranjerie is op hoofdlijnen beoordeeld. Conclusie is dat de ingediende exploitatie op hoofdlijnen aannemelijk is. De gehanteerde systematiek van kostentoerekening is logisch te noemen, dit geldt ook voor de afzonderlijk opgevoerde posten. Om de post huurwaarde gebouw te kunnen beoordelen is een onafhankelijke taxatie opgevraagd. De taxatie heeft bevestigd dat de gehanteerde huurwaarde marktconform is en alleen geldt voor het bestaande gebouw, zonder rekening te houden met een mogelijke upgrade/modernisering.

De exploitatie bevat alleen het cultuurdeel en niet het commerciële deel; op het cultuurdeel wordt geen winst gemaakt, maar ca. -/- € 750.000,- verlies (excl. gemeentelijke bijdrage). De subsidie voor het cultureel programma aan De Oranjerie mag niet hoger zijn dan wat nodig is om de exploitatietekorten plus een redelijke winst over de betrokken periode te dekken. Het ontbreken van het commerciële deel kan door middel van een accountantsverklaring worden opgevangen, waarin jaarlijks verklaard dient te worden dat de tekorten op het culturele deel en een redelijke winst op het commerciële deel samen niet hoger zijn dan de exploitatiesteun.

1.6 Specifieke vereisten aan de subsidiebeschikkingen.

De investering zoals De Oranjerie die voornemens is uit te voeren heeft een afschrijvingstermijn van 25 jaar. Dat betekent dat een voorwaarde voor de gemeentelijke bijdrage is dat het theater ook de komende 25 jaar gebruikt moet worden voor de culturele functies. In het geval dat De Oranjerie in de tussentijd een functiewijziging doorvoert, leidt dat tot een terugbetaalverplichting van de eenmalige investeringssubsidie naar rato van het aantal resterende jaren.

Voor het verlenen van de subsidie voor de culturele programmering gelden de bepalingen uit de Algemene Subsidieverordening Roermond 2008 (Asv). Dit betekent dat subsidies per boekjaar of meerjarig met een maximum van vier boekjaren kunnen worden verstrekt. Uw raad wordt voorgesteld de intentie uit te spreken om gedurende 25 jaar het culturele programma van De Oranjerie financieel te blijven ondersteunen. Daarbij is sprake van een intentieverklaring, omdat onverlet blijft dat uw raad de bevoegdheid houdt om, voorafgaand aan een nieuw boekjaar, de financiële kaders te wijzigen als uw raad daartoe aanleiding ziet. Wij zijn voornemens om binnen de kaders van de Asv een meerjarige budgetsubsidie voor vier boekjaren te verlenen voor de culturele programmering van De Oranjerie. In de subsidieverleningsbeschikking wordt de voorwaarde opgenomen dat door uw raad (ieder jaar) voldoende gelden ter beschikking worden gesteld (artikel 4:34 lid 1 Awb).

1.7 De fiscale risico's zijn zeer gering.

Het eventueel BTW-belastbaar zijn van subsidies van deze omvang kan voor de gemeente als risico worden gezien. Om dit risico te toetsen is fiscaal advies ingewonnen. Zowel de investerings- als de budgetsubsidie is fiscaal getoetst op belastbaarheid voor de Omzetbelasting. Conclusie is dat beide subsidies op basis van de feiten en gestelde voorwaarden kwalificeren als geheel onbelastbaar voor de omzetbelasting. Voor de gemeente heeft het 'als onbelastbaar voor de omzetbelasting' kwalificeren van beide subsidies geen nadelige gevolgen.

1.8 Staatssteun en aanbestedingsrechtelijke aspecten.

De Oranjerie is een besloten vennootschap, zijnde een rechtspersoon met winstoogmerk die als ondernemer activiteiten ontplooit op de markt. Op grond van de Asv is het mogelijk om aan dit soort organisaties in bijzondere gevallen subsidie te verlenen. Gezien de hierboven geschetste waarde van het theater als kernvoorziening binnen de gemeente zijn wij van mening dat in deze sprake is van een bijzonder geval.

Onderzocht is in hoeverre met de verlening van subsidie sprake is van (ongeoorloofde) staatsteun. Daaruit is gebleken dat hoewel de kans aanwezig is dat sprake is van staatsteun, de steun in beginsel verenigbaar is met de interne markt. Om zowel de investerings- als de budgetsubsidie te kunnen verstrekken is een kennisgeving bij de Europese Commissie nodig. Hierbij moet de subsidieverlening voldoen aan de voorwaarden genoemd in artikel 53 Algemene Groepsvrijstellingverordening (AGVV) e.v. Hiervoor is een accountantsverklaring vereist waarin jaarlijks wordt verklaard dat de tekorten op het culturele onderdeel en een redelijke winst op het commerciële deel samen niet hoger zijn dan de exploitatiesteun.

Mocht de Europese Commissie van oordeel zijn dat de staatssteun desalniettemin niet verenigbaar is met de interne markt, dan dient de gemeente de subsidies terug te vorderen bij De Oranjerie. Daarbij is in principe geen beroep op gerechtvaardigd vertrouwen mogelijk. Het gemeenschapsrecht prevaleert boven nationale bepalingen of beginselen die in bepaalde gevallen de terugvordering in de weg zouden kunnen staan.

Aanbestedingsrechtelijk zijn er geen hindernissen als in het kader van de subsidieverleningen geen afdwingbare tegenprestatie wordt bedongen.

Historisch overzicht

- 19 januari 1973 opening van gemeentelijke theater De Oranjerie.
- 28 maart 1995 besluit de gemeenteraad het complex van De Oranjerie te verkopen aan Van der Valk B.V.
- 13 juli 2017 besluit de gemeenteraad om de beleidsnotitie 'Cultuur op de Kaart: speerpunten voor cultuur in 2017-2018' vast te stellen.
- 15 januari 2019 subsidieaanvraag van TheaterHotel De Oranjerie ontvangen.
- 20 mei 2019 Voorlopig Ontwerp van TheaterHotel De Oranjerie ontvangen.
- 10 oktober 2019 oplevering van het concept Businessplan door TheaterHotel De Oranjerie.

Financiële gevolgen

In de door uw raad goedgekeurde begroting 2020 zijn middelen opgenomen voor de dekking van een incidentele bijdrage aan de revitalisatie van theater De Oranjerie en een structurele bijdrage in de exploitatie van het theater. Deze zijn vanwege de toen nog lopende onderhandelingen in een totaalpost opgenomen in het overzicht op pagina 11 van de programmabegroting 2020 in de

post "pm posten, autonome ontwikkelingen, reparaties en vervangingen". Middels onderstaande begrotingswijziging worden de exacte bedragen hiervoor juist toegewezen in de meerjarenbegroting.

Begrotingswijziging					
Toelichting op de financiële gevolgen					
Veranderingen in de baten en lasten					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	
p.m. posten, autonome ontwikkelingen, reparaties en vervangingen (pag 11 begroting 2020)		-/- € 650.000	-/- € 792.300	-/- € 802.288	
Bijdrage Theater Oranjerie (62297 – 443800)		€ 650.000	€ 661.050	€ 672.288	
Bijdrage Theater Oranjerie (kapitaallasten)			€ 131.250	€ 130.000	
Wijzigingen in reserves/voorzieningen en aanvraag investeringskredieten					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	
Investeringsbijdrage p.m. posten, autonome ontwikkelingen en vervangingen (pag 11. Begroting 2020)		-€ 2.500.000			
Investeringsbijdrage Theater Oranjerie (gemeentelijke bijdrage)		€ 2.500.000			

Zoals eerder aangegeven is ook een aanvraag gedaan bij de provincie om bij te dragen aan de revitalisatie van het theater. Wij zijn nog in afwachting van de reactie van de provincie hierop.

Communicatie en uitvoering

Wij informeren De Oranjerie over uw besluit en bespreken de uitwerking van de voorwaarden en verplichtingen van de subsidieverlening. Vervolgens ontvangen wij een definitief Businessplan van De Oranjerie op basis waarvan wij voor 31 december 2020 een besluit neemt over de verlening van de subsidie voor de culturele programmering.

Aansluitend op uw besluit nemen wij tevens een definitief besluit over het verlenen van een eenmalige investeringssubsidie.

Conform de vereisten in de AGVV sturen we de Europese Commissie een kennisgeving over de staatssteun.

Separaat informeren we de provincie Limburg en zetten we het overleg voort over de mogelijkheden voor een provinciale bijdrage.

Evaluatie

Jaarlijks legt De Oranjerie conform het gestelde in de Asv verantwoording af over de besteding van de verleende subsidie.

Burgemeester en wethouders van Roermond,

De secretaris,

De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts

M.J.D. Donders – de Leest

Bijlage(n):

1. Concept Raadsbesluit

Ter inzage:

2. Brief aan provincie met Investeringsplan
3. Informatiedocument BMC: 'TheaterHotel De Oranjerie; op weg naar de volgende 25 jaar'; november 2018
4. Voorlopig Ontwerp door Share Knowledge, Design & Engineering, Technical Management, Product Development and Education; 19 mei 2019
5. Toets door BMC van het Voorlopig Ontwerp; augustus 2019
6. Concept Businessplan Oranjerie; 10 oktober 2019
7. Aanvraag door De Oranjerie voor een investerings- en exploitatiesubsidie; 15 januari 2019
8. Intentieverklaring tussen Oranjerie en stichting ECI
9. Memo extern advies BTW; 7 februari 2020